

Bebček Miha

Ilustriral M. Sedej

Dragi Mihec!

Nikar se ne prestraši in ne pobegni. Dolgo sem te iskal, da ti povem, da sem jaz, županov Francek, zažgal senik in da mi je silno žal, ker si nedolžno trpel. Prosim, odpusti mi! Pojdi z menoj nazaj v vas. Stanoval boš pri meni in jaz povem vsem, da si nedolžen. Vedno te bom imel rad.

Francek.

Francek je trikrat prebral s solznimi očmi pismo. Hudo ga je skrbelo, če je res napisal tako, da mu bo Mihec tudi verjel. Končno je ovil list okrog kratke palice, ga povezal z vrstico in s spretnim zamahom vrgel naravnost proti Mihcu. Koza je prestrašeno poskočila, a Mihec je začudeno gledal zdaj palico s papirjem, zdaj okrog sebe, od kod naj bi to priletelo. Ker pa ni ničesar posebnega opazil, je pobral palico in odvil papir. Začel je čitati črko za črko kakor prvošolec. Nenadoma se je zdrznil in z odprtimi usti buljil v nenavadno pismo.

Z burnim utripajočim srcem ga je Francek opazoval. Mihčev obraz, ki je bil še pravkar ves zbehan in splašen, se je začel jasnit. Kmalu mu je blažen nasmešek zaigral okrog ustnic in Francek je točno videl, kako sta mu dve debeli solzi padli na pismo. »Oprostil mi je, oprostil,« je zašepetal, se vrgel v travo in od ganjenja zaihtel.

Mihec je spet in spet prečital pismo od začetka do kraja. Skoraj ni mogel verjeti, kar je čital. Nič več ga ne bodo preganjali kot hododelca in vsi ga bodo spet radi imeli. Sam Francek je prišel k njemu, da mu to pove. Toda kje neki tiči? Mihec se je radovedno

oziral in šel proti strani, od koder je priletela palica. Začudeno je zdajci obstal. Tu za skalo je našel Francka, ihtčega v travi.

Sočutno je sedel k tovarišu in mu ljubeče ovil roko okrog vratu. Francek je krčevito prijel Mihčevo roko in se razjokal, da bi se kamnu smilil. Kako rad bi ga Mihec tolažil in mu kaj lepega povedal, posebno to, da mu je vse odpustil in da ga ima rad kakor še nikoli. A kaj, ko ni znal govoriti! Nežno je pritiskal tovariša k sebi, končno ga dvignil in odpeljal v svoj brlog.

Tu ga je posadil na hloed in da bi ga razveselil, mu je

hitel razkazovati svoja krila. Počasi se je Francek umiril in si z zanimanjem ogledoval Mihčevo delo. Ker pa je treba gosta tudi pogostiti, je Mihec brž poklical sivko in jo pomolzel, a v žareči pepel je nasul kostaanja. Francek je hvaležno gledal svojega dobrega to-

variša in tudi sam začel prazniti nahrbtnik. Kmalu je bila skala, ki je služila za mizo, polna različnih dobrot: klobas, potic, pečenke ter belega kruha, kostanja in mleka. Vse to se je smejalo in vabilo lačne želodce.

S srečnimi obrazi sta se prijatelja usedla k mizi in začela se je prava prijateljska gostija. Tudi koza sivka je bila povabljena kot priča tega pomirjenja in je prav pridno pobirala ostanke nekaterih jedi.

Izboren obed je spravil dečka v dobro voljo in kar venomer jima je šlo na smeh. Koliko sta si tudi imela povedati! Če se nista mogla prav razumeti, sta drug drugemu napisala na papir. Tako je tudi Mihec zvedel, da je občina prodala oreh mizarju, da poravna stroške, ki so nastali zaradi njega. A kočica se je pri priči sesula, ko je padlo drevo nanjo.

»Toda nikar ne žaluj, Mihec,« ga je tolažil Francek. »Sedaj pojdeš z menoj k meni domov in ostal boš za vedno pri nas.«

»Ne, ne,« je odločno odkimal Mihec in napisal z velikimi črkami na papir: »Jaz ostanem tu, dokler ne končam kril!«

»Kaj bi to,« se je zavzel Francek. »Krila boš lahko delal tudi pri nas. Vse, kar imaš tu, vzameva s seboj. Jaz poneseš škatlo, pa še vrečo, ti pa vzameš drugo in kar pojdiva! Pozno je že.«

»Ne, ne,« je spet odločno odkimal Mihec.

Francek ga je prepadeno gledal. »Pa zakaj ne? Mar mi ne verjameš? Kaj me nimaš rad?«

»Pač, pač,« je živo prikimal Mihec in Francku toplo stisnil roko. Toda ostal je pri svojem in nobena še tako lepa prošnja ni mogla omajati njegovega sklepa. Kaj bi tudi sedaj v dolini, ko se je tu gori tako lepo udomačil in ga nihče ne moti. Tam doli bi le bil pod tujo streho in radovedne oči bi ga spremljale pri vsakem koraku.

Ko je Francek videl, da Mihca nikakor ne more spraviti s seboj, bi najrajši še sam ostal tu, vsaj to noč. Toda spomnil se je mame, ki bi gotovo mislila, da se mu je zgodila kaka nesreča. Silno mu je bilo hudo, ko se je moral posloviti. »Pa me še pridi obiskat,« ga je tolažil Mihec.

»Seveda pridem in tudi jestvin ti prinesem,« je obljubil Francek in mu toplo segel v roko. Dolgo je Mihec gledal za odhajajočim tovarišem in mu mahal v pozdrav.

Bila je že pozna noč, ko je Francek prišel domov. Mati ga je vsa bleda dočakala pri vratih. »Hvala Bogu, da si prišel,« mu je prišepetala, »oče je že vprašal po tebi, pa sem mu rekla, da si šel k stricu. A mene je že bilo tako strah!«

Mati ni vprašala sina, kako je opravil. Saj mu je že na obrazu brala, da je našel svoj mir. Ko je po tem razburljivem dnevu Francek ležal v postelji, sta še dolgo v noč šepetala v izbici. Mama je sedela ob njegovem vzglavju in ga ljubeče držala za roko, a on ji je pripovedoval, kako je našel Mihca, kako sta se sprijateljila in da ga je povabil, naj se za vedno preseli k njim.

»Prav si storil, Francek,« je mehko dejala mati in si od ganjenja brisala solze. »Kar k nam naj pride, saj itak nimaš ne brata ne sestre in vsi ga bomo radi imeli. Z očetom bom že jaz govorila.«

»Toda, on noče priti,« je tožil Francek.

»Pa ga pusti še nekaj časa tam gori, če mu je tako lepo. Po vsem tem, kar je revček doživel, si pač želi miru in biti sam. Ko bo pritisnila zima, bo moral že zaradi kože v dolino! Sedaj ga pa lahko včasih obišeš in mu prineseš hrane.«

»Da, mama, imaš prav,« je pritrdil Francek. Trudno so se mu tedaj začele zapirati oči. »Lahko noč, mama,« je še dahnil in prvič po dolgem času s čisto vestjo in veselim srcem zaspal.

Mama je še dolgo sedela ob postelji in ljubeče gledala spečega sina. Končno se je nagnila nad njega, mu rahlo naredila križ na čelo in tiho odšla.

Tudi Mihec je nocoj nad vse sladko spal. Saj se odslej ni več bal, da bi ga našli in spet gnali vklenjenega nazaj v mesto. Nič več ni bil požigalec in nevarni hudodelec! Samo sonce in čista radost sta mu polnila srce.

Z blaženim nasmeškom okrog ustnic je gradil Mihec svoja krila in dnevi so mu kaj hitro potekali. V takem lepem razpoloženju ga je vselej našel Francek, ko ga je prišel obiskat in mu prinesel hrano. V dolino pa se Mihcu ni mudilo in zaman ga je vselej tovariš vabil s seboj.

Tako so minili tedni, listje je že močno rumenelo in začelo padati z dreves. Koza sivka je postajala že nemirna, zakaj paša je bila čedalje bolj pičila. Tudi Mihec je čutil, da se bliža čas, ko bo moral od tod. Mrzlično je sedaj gradil svoja krila ne le ves dan, temveč ob svitu ognja tudi pozno v noč. Komaj da si je še privoščil počitka. Toda delo je v njegovo veselje hitro napredovalo.

Bila je pozna jesen. Drevje se je že skoraj golo zibalo v hladnem vetru, ko je prišel Francek spet obiskat Mihca.

»Mihec, danes pa moraš z menoj! Drugi teden so Vsi sveti in za praznike menda ne boš ostal sam tu gori. In mar ne misliš iti na mamin grob?« ga je vprašal.

Mihec se je zdrznil. Vsi sveti, mamin grob! Seveda, ta dan ne bi smel več biti gori. »Danes še ne morem,« je po dolgem molku napisal na papir, »na Vse svete pa prinesem mami cvetice.«

»Torej tedaj res prideš,« se je iskreno razveselil Francek.

»Pridem, pridem,« je živo prikimal Mihec.

Ko se je Francek dobre volje poslovil, se je Mihec spet mrzlično lotil dela. Ogrodje je že bilo gotovo in kaj umetno sestavljeno iz palic in šib. Spominjalo je na okostnjak orjaških netopirjevih kril. Sedaj pa je moral še to ogrodje obleči. Skrbno je razpenjal vlažna čreva od šibe do šibe in jih pritrdjeval z lesenimi klinčki ter vezal s strunami iz črev.

Odslej Mihec skoraj ni več spal, silno se mu je mudilo. Le malo dni je še bilo do Vseh svetih in ta dan hoče vsekakor zleteti k mami. Najprej bo odletel nad njen grob, ga iz zraka obsul s zelenjem in cveticami, a nato se dvignil do nebeških vrat. Kako bo mama vesela, ko ga bo zagledala! Kar živo si je že predstavljal to srečno svidenje v raju.

Končno je napočil ta veliki dan. Bilo je nenavadno lepo jutro. Sonce se je že navsezgodaj prebilo skozi meglo in s svojimi žarki grelo kakor spomladi. Na trati pred jamo so ležala popolnoma dovršena krila. Kar pošastno velika so bila, kljub temu pa lahka, skoraj tako kakor takrat v sanjah. Mihec je ves srečen in ponosen ogledoval končano delo. Zelo je bil zadovoljen z njim. Nato je brž odhitel v gozd, natrgal bršljana, jesenskega svišča in rdečih korčkov. Iz tega je spletel prekrasen venec za mamin grob. Tudi sebi je spletel venček okrog čela. Mar niso bili angelčki v raju tudi tako okrašeni? Zato mora biti tudi on lep, ko pride k njim! Kmalu je bilo vse pri-

pravljeno. Na visoki steni nad jamo je bila tratica. Ta prostorček si je Mihec izbral za odlet. Že je hotel odnesti krila gor na steno, ko se je naenkrat preplašeno ustavil. »Joj, kaj bo pa s sivko?« Na to še nikoli ni pomislil. S seboj je res ne more vzeti! In silno mu je postalo težko, ko se je spomnil, da jo bo moral sedaj za vedno zapustiti. »Sivkica, moja sivkica,« ji je gladil mehko dlako in razmišljal, kaj naj stori z njo.

Nenadoma se mu je zjasnil obraz. Spomnil se je Francka. »Njemu jo bom podaril, on bo gotovo lepo z njo ravnal! Napisal mu bom listek. Ta listek obesil sivkici okrog vratu in ko bo ona videla, da letim proti dolini, bo itak čez drn in strn tekla za menoj. Toda kdo ve, če bo našla doli!« ga je zaskrbelo. »Ah nič, vzletel bom od spodnje stene, od tam pa ne more zgrešiti v vas.« Tako se je odločil, vzel orjaška krila, jih lepo zložil in oprezno ž njimi odkorakal proti dolini. Zelo je moral paziti, da jih ne raztrga ob vejah in grmovju in bilo je že pozno popoldne, ko je došel do navpične stene, ki se je dvigala tik nad vasjo. Tu je najprej vzel kos papirja in svinčnik, ki mu ga je podaril Francek, in napisal:

Dragi Francek!

Nisem Ti hotel reči, zakaj ne pridem v vas. Krila so gotova in zletel bom za vselej k mami. Ker si bil tako dober, Ti pustim za spomin sivko, orodje in vse, kar je v jami. Prosim, bodi dober s sivko, zelo rada je sladko deteljico in leskovo listje. Često bom gledal na Tebe z neba.

Zbogom, Francek!

To pismo je Mihec zložil med dva kosa lubja, da se ne bi po poti raztrgalo, vse čvrsto povezal z vrstico in kakor zvonček obesil sivki okrog vratu. Tedaj je s solznimi očmi vzel za vedno od svoje dobre tovarišice slovo. Ljubeče jo je objel in nežno stisnil njen gobček na svoj obraz. »Sivkica, sivkica moja!« jo je gladil. »Hvala ti za dobro mleko, katero si mi vedno dajala, hvala za vse lepe ure, ki sem jih prebil s teboj. Veš, jaz te ne bom pozabil in te vsak večer gledal z neba — ji je v duhu govoril in jo nežno gladil.

»Me-e-e!« je zameketala sivka in mu lizala roke. Ker pa seveda ni razumela, da se njen gospodar za vselej poslavlja od nje, si je spet mirno poiskala pašo.

Tedaj se je Mihec s trepetajočim srcem pripravil za polet. Najprej je krila prepletel in povezal z raznimi pasovi in trakovi iz črev. Nato jih je prislonil k deblu, tik ob prepadu. Mamin venec si je obesil okrog vratu. Pustil bo, da mu zdrkne čez glavo, ko bo letel nad njenim grobom. Svoj venček pa si je globoko potisnil na čelo

in pristopil h krilom, ki so mu segala od pete visoko čez glavo. Nato se je z nešteti jermeni in pasovi skrbno privezal nanje. Vezal in pričvrščaval se je vse navzkriž, da mu je bilo telo od gležnjev do vratu vse premreženo. Končno je bilo vse pripeto. Vtaknil je roke v obročke in čvrsto prijel za ročice, ki so bile pod krili. Tedaj je drobil po prstih in petah do roba stene. Tu je stal nad vasjo kakor ogromen netopir. Prosojna krila so se lesketala v večernem soncu in že je čutil, kako ga veter iz doline rahlo privzdiguje. »Zbogom, sivkica,« se je še enkrat ljubeče ozrl za kozico. »Mama, sedaj pridem,« mu je zavriskalo v prsih in vrgel se je vetru v naročje.

In glej! Veter ga je rahlo zazibal. Mihec je lahkotno zajadral nad dolino. »Letim, letim! Kakor postovka letim! Mama, kako je lepo,« je pelo in zvenelo v njem. Globoko pod njim je ležala vas, še malo in plaval bo nad pokopališčem. Vidi, vidi, koliko ljudi je tam in kako mu vsi veselo mahajo v pozdrav! In koliko svečk brli na vsakem grobu! Tam, tam je mamin grob in tudi na njem so svečke! O, gotovo jih je Francek prižgal! Kako je dober! Mama, tu, še venec na tvoj grob, potem poletim k tebi!« Mihec je zamahnil s krili, da bi čimprej dospel do nje.

Toda kaj je to? Dolina se mu je zdajci z neznansko naglico približala in hipoma ga je nekaj stoplo po vsem telesu. Nič več ni videl grobov, ne ljudi, ne svečk, le mati se je smehljajoče sklanjala k njemu. Ljubeče ga je poljubila na čelo, ga rahlo podprla pod peruti, in, o, kako lepo! Kakor angela sta se dvignila v sinje višave.

»Bim bom, bim bom!« so otožno peli zvonovi iz lin. Na trati pod visoko steno se je gnetlo vse črno ljudi. Vaščani so polni groze strmeli v Mihca, ki je negibno ležal v travi pod zlomljenimi krili. Iz smrtno rane na čelu mu je izpod venčka curljala kri, ki je kapljala kakor rdeči rubini na mamin venec. A blede obrazek mu je sijal v sreči, kakor bi najlepše sanjal.

»Mrtev je, Mihec je mrtev,« je zašepetalo od ust do ust in vedno več ljudi se je nabiralo.

Tedaj se je nenadoma preril skozi gnečo županov Francek.

»Ljudje, pomagajte, dvignite ga! Zakaj tako strmite? Saj on je vreden, da bi ga angeli nosili! . . . O, čujte, nedolžen je, jaz sem zažgal senik!« je zakričal in se zgrudil na prijatelja.

»Mihec, moj Mihec,« je bolno klical in ga nežno objel. Silno ihtenje je pretreslo Franckovo telo in z vročimi solzami je škropil mrtvega tovariša.

Vaščani so prepadeno strmeli na dečka. »Francek zažgal senik? . . . Mihec nedolžen? . . .« so se čudili . . . »O, krivico smo revčku storili,

veliko krivico! . . . A sedaj je mrtev!« Tako je vse bolno zapeklo v srcu in solze so jim tekle po licih. »Mihec, ubogi fant,« so sočutno šepetali, a otroci so glasno jokali. Dolgo so vaščani tako ihteli in jokali okrog mrtvega Mihca.

»Nikar, ljudje! Poslušaj, Francek,« je končno s trepetajočim glasom spregovoril župnik, ki je tudi prihтел na kraj nesreče. »Res je, veliko, zelo veliko krivico smo revčku storili! Toda verjemite, ta hip, ko smo krivico priznali, nam je odpustil. Pogledjte, kako mu sije velika ljubezen in rajska sreča z obraza! Nikar ne jokajte več za njim! Srečnejši je od nas, izpolnila se mu je največja želja, odletel je k svoji ljubljeni mami!«

»Bim, bom,« so svečano peli zvonovi iz lin in s svojo pesmijo spremljali Mihčevo dušico k mami v nebeški raj.

Anton Debeljak

Pesem o kosu

Si se kopal v črnilu,
preljubi moj kos,
v pomaranči pa brisal
nato si svoj nos?

Žrgolenje odmeva
svečano skoz log,
milozvočnega speva
vesel je še Bog.

Tvoja grahka sred marca
že gnezdo gradi,
gostolevanje starca
ji delo sladi.

Za mladiče rjave
napuli si glist:
to so strune najprave,
da glas jim bo čist.

Če jeseni brez truda
si jagode bral,
bo pa zima kaj huda:
le sneg in zmrzal.

Angela Golobič

Zvonček sreče

Stari norveški kralj Harald je ležal na smrtni postelji. Ker je čutil, da mu potekajo zadnje ure življenja, je poklical k sebi svojega sina Sigurda.

»Preden zatisnem svoje trudne oči, bi ti rad dal zlat nauk, ki naj te spremlja na bodoči težavni vladarski poti. Tvoja brezskrbnost me teži. Z mladostno neizkušeno presojaš stvari in meniš, da te bo mladega in zdravega spremljala sreča vse dni tvojega življenja. Sin moj, z resnobo zri v bodočnost in vedi, da življenje prinaša več skrbi in bridkosti kot sreče. Spoštuj starost, najvišje ceni poštenje in zvestobo, živi za svoj narod in osrečen boš.«

In kralj Harald je zatisnil trudne oči v večno spanje.